

I. VECTOR

1. Các định nghĩa

- Vector là một đoạn thẳng có hướng. Kí hiệu vector có điểm đầu A, điểm cuối B là \overrightarrow{AB} .
- **Giá** của vector là đường thẳng chứa vector đó.
- **Độ dài** của vector là khoảng cách giữa điểm đầu và điểm cuối của vector, kí hiệu $|\overrightarrow{AB}|$.
- **Vector – không** là vector có điểm đầu và điểm cuối trùng nhau, kí hiệu $\vec{0}$.
- Hai vector đgl **cùng phương** nếu giá của chúng song song hoặc trùng nhau.
- Hai vector cùng phương có thể **cùng hướng** hoặc **ngược hướng**.
- Hai vector đgl **bằng nhau** nếu chúng cùng hướng và có cùng độ dài.

Chú ý: + Ta còn sử dụng kí hiệu \vec{a}, \vec{b}, \dots để biểu diễn vector.

+ Quy ước: Vector $\vec{0}$ cùng phương, cùng hướng với mọi vector.

+ Điều kiện cần và đủ để 3 điểm phân biệt A, B, C thẳng hàng là hai vector $\overrightarrow{AB}, \overrightarrow{AC}$ cùng phương.

2. Các phép toán trên vector

a) Tổng của hai vector

- Quy tắc ba điểm: Với ba điểm A, B, C tùy ý, ta có: $\overrightarrow{AB} + \overrightarrow{BC} = \overrightarrow{AC}$.
- Quy tắc hình bình hành: Với ABCD là hình bình hành, ta có: $\overrightarrow{AB} + \overrightarrow{AD} = \overrightarrow{AC}$.
- Tính chất: $\vec{a} + \vec{b} = \vec{b} + \vec{a}; (\vec{a} + \vec{b}) + \vec{c} = \vec{a} + (\vec{b} + \vec{c}); \vec{a} + \vec{0} = \vec{a}$

b) Hiệu của hai vector

- **Vector đối** của \vec{a} là vector \vec{b} sao cho $\vec{a} + \vec{b} = \vec{0}$. Kí hiệu vector đối của \vec{a} là $-\vec{a}$.
- Vector đối của $\vec{0}$ là $\vec{0}$.
- $\vec{a} - \vec{b} = \vec{a} + (-\vec{b})$.

- Quy tắc ba điểm: Với ba điểm O, A, B tùy ý, ta có: $\overrightarrow{OB} - \overrightarrow{OA} = \overrightarrow{AB}$.

c) Tích của một vector với một số

- Cho vector \vec{a} và số $k \in \mathbb{R}$. $k\vec{a}$ là một vector được xác định như sau:
 - + $k\vec{a}$ cùng hướng với \vec{a} nếu $k \geq 0$, $k\vec{a}$ ngược hướng với \vec{a} nếu $k < 0$.
 - + $|k\vec{a}| = |k| \cdot |\vec{a}|$.

- Tính chất: $k(\vec{a} + \vec{b}) = k\vec{a} + k\vec{b}; (k + l)\vec{a} = k\vec{a} + l\vec{a}; k(l\vec{a}) = (kl)\vec{a}$
 $k\vec{a} = \vec{0} \Leftrightarrow k = 0$ hoặc $\vec{a} = \vec{0}$.

- **Điều kiện để hai vector cùng phương:** $\vec{a} \text{ và } \vec{b} (\vec{a} \neq \vec{0}) \text{ cùng phương} \Leftrightarrow \exists k \in \mathbb{R}: \vec{b} = k\vec{a}$

- **Điều kiện ba điểm thẳng hàng:** A, B, C thẳng hàng $\Leftrightarrow \exists k \neq 0: \overrightarrow{AB} = k\overrightarrow{AC}$.

- **Biểu thị một vector theo hai vector không cùng phương:** Cho hai vector không cùng phương \vec{a}, \vec{b} và \vec{x} tùy ý. Khi đó $\exists! m, n \in \mathbb{R}: \vec{x} = m\vec{a} + n\vec{b}$.

Chú ý:

- **Hệ thức trung điểm đoạn thẳng:**

M là trung điểm của đoạn thẳng AB $\Leftrightarrow \overrightarrow{MA} + \overrightarrow{MB} = \vec{0} \Leftrightarrow \overrightarrow{OA} + \overrightarrow{OB} = 2\overrightarrow{OM}$ (O tùy ý).

- **Hệ thức trọng tâm tam giác:**

G là trọng tâm $\Delta ABC \Leftrightarrow \overrightarrow{GA} + \overrightarrow{GB} + \overrightarrow{GC} = \vec{0} \Leftrightarrow \overrightarrow{OA} + \overrightarrow{OB} + \overrightarrow{OC} = 3\overrightarrow{OG}$ (O tùy ý).

Bài 1. Cho tứ giác ABCD. Có thể xác định được bao nhiêu vector (khác $\vec{0}$) có điểm đầu và điểm cuối là các điểm A, B, C, D ?

Bài 2. Cho $\triangle ABC$ có A' , B' , C' lần lượt là trung điểm của các cạnh BC, CA, AB.

a) Chứng minh: $\vec{BC'} = \vec{C'A} = \vec{A'B'}$.

b) Tìm các vector bằng $\vec{B'C'}$, $\vec{C'A'}$.

Bài 3. Cho tứ giác ABCD. Gọi M, N, P, Q lần lượt là trung điểm của các cạnh AB, CD, AD, BC. Chứng minh: $\vec{MP} = \vec{QN}$; $\vec{MQ} = \vec{PN}$.

Bài 4. Cho hình bình hành ABCD có O là giao điểm của hai đường chéo. Chứng minh:

a) $\vec{AC} - \vec{BA} = \vec{AD}$; $|\vec{AB} + \vec{AD}| = AC$.

b) Nếu $|\vec{AB} + \vec{AD}| = |\vec{CB} - \vec{CD}|$ thì ABCD là hình chữ nhật.

Bài 5. Cho hai véc tơ \vec{a} , \vec{b} . Trong trường hợp nào thì đẳng thức sau đúng: $|\vec{a} + \vec{b}| = |\vec{a} - \vec{b}|$.

Bài 6. Cho $\triangle ABC$ đều cạnh a. Tính $|\vec{AB} + \vec{AC}|$; $|\vec{AB} - \vec{AC}|$.

Bài 7. Cho hình vuông ABCD cạnh a. Tính $|\vec{AB} + \vec{AC} + \vec{AD}|$.

Bài 8. Cho $\triangle ABC$ đều cạnh a, trực tâm H. Tính độ dài của các vector \vec{HA} , \vec{HB} , \vec{HC} .

Bài 9. Cho hình vuông ABCD cạnh a, tâm O. Tính độ dài của các vector $\vec{AB} + \vec{AD}$, $\vec{AB} + \vec{AC}$, $\vec{AB} - \vec{AD}$.

VẤN ĐỀ 2: Chứng minh đẳng thức vector – Phân tích vector

Để chứng minh một đẳng thức vector hoặc phân tích một vector theo hai vector không cùng phương, ta thường sử dụng:

- Quy tắc ba điểm để phân tích các vector.
- Các hệ thức thường dùng như: hệ thức trung điểm, hệ thức trọng tâm tam giác.
- Tính chất của các hình.

Bài 1. Cho 6 điểm A, B, C, D, E, F. Chứng minh:

a) $\vec{AB} + \vec{DC} = \vec{AC} + \vec{DB}$

b) $\vec{AD} + \vec{BE} + \vec{CF} = \vec{AE} + \vec{BF} + \vec{CD}$.

Bài 2. Cho 4 điểm A, B, C, D. Gọi I, J lần lượt là trung điểm của AB và CD. Chứng minh:

a) Nếu $\vec{AB} = \vec{CD}$ thì $\vec{AC} = \vec{BD}$

b) $\vec{AC} + \vec{BD} = \vec{AD} + \vec{BC} = 2\vec{IJ}$.

c) Gọi G là trung điểm của IJ. Chứng minh: $\vec{GA} + \vec{GB} + \vec{GC} + \vec{GD} = \vec{0}$.

d) Gọi P, Q lần lượt là trung điểm của AC và BD; M, N lần lượt là trung điểm của AD và BC. Chứng minh các đoạn thẳng IJ, PQ, MN có chung trung điểm.

Bài 3. Cho 4 điểm A, B, C, D. Gọi I, J lần lượt là trung điểm của BC và CD. Chứng minh:

$$2(\vec{AB} + \vec{AI} + \vec{JA} + \vec{DA}) = 3\vec{DB}.$$

Bài 4. Cho $\triangle ABC$. Bên ngoài tam giác vẽ các hình bình hành ABIJ, BCPQ, CARS. Chứng minh: $\vec{RJ} + \vec{IQ} + \vec{PS} = \vec{0}$.

Bài 5. Cho tam giác ABC, có AM là trung tuyến. I là trung điểm của AM.

a) Chứng minh: $2\vec{IA} + \vec{IB} + \vec{IC} = \vec{0}$.

b) Với điểm O bất kỳ, chứng minh: $2\vec{OA} + \vec{OB} + \vec{OC} = 4\vec{OI}$.

Bài 6. Cho $\triangle ABC$ có M là trung điểm của BC, G là trọng tâm, H là trực tâm, O là tâm đường tròn ngoại tiếp. Chứng minh:

a) $\vec{AH} = 2\vec{OM}$

b) $\vec{HA} + \vec{HB} + \vec{HC} = 2\vec{HO}$

c) $\vec{OA} + \vec{OB} + \vec{OC} = \vec{OH}$.

Baøi 7. Cho hai tam giác ABC và $A'B'C'$ lần lượt có các trọng tâm là G và G' .

- a) Chứng minh $\overrightarrow{AA'} + \overrightarrow{BB'} + \overrightarrow{CC'} = 3\overrightarrow{GG'}$.
b) Từ đó suy ra điều kiện cần và đủ để hai tam giác có cùng trọng tâm.

Baøi 8. Cho tam giác ABC . Gọi M là điểm trên cạnh BC sao cho $MB = 2MC$. Chứng minh:

$$\overrightarrow{AM} = \frac{1}{3}\overrightarrow{AB} + \frac{2}{3}\overrightarrow{AC}.$$

Baøi 9. Cho tam giác ABC . Gọi M là trung điểm của AB , D là trung điểm của BC , N là điểm thuộc AC sao cho $\overrightarrow{CN} = 2\overrightarrow{NA}$. K là trung điểm của MN . Chứng minh:

$$a) \overrightarrow{AK} = \frac{1}{4}\overrightarrow{AB} + \frac{1}{6}\overrightarrow{AC} \quad b) \overrightarrow{KD} = \frac{1}{4}\overrightarrow{AB} + \frac{1}{3}\overrightarrow{AC}.$$

Baøi 10. Cho hình thang $OABC$. M , N lần lượt là trung điểm của OB và OC . Chứng minh rằng:

$$a) \overrightarrow{AM} = \frac{1}{2}\overrightarrow{OB} - \overrightarrow{OA} \quad b) \overrightarrow{BN} = \frac{1}{2}\overrightarrow{OC} - \overrightarrow{OB} \quad c) \overrightarrow{MN} = \frac{1}{2}(\overrightarrow{OC} - \overrightarrow{OB}).$$

Baøi 11. Cho $\triangle ABC$. Gọi M , N lần lượt là trung điểm của AB , AC . Chứng minh rằng:

$$a) \overrightarrow{AB} = -\frac{2}{3}\overrightarrow{CM} - \frac{4}{3}\overrightarrow{BN} \quad c) \overrightarrow{AC} = -\frac{4}{3}\overrightarrow{CM} - \frac{2}{3}\overrightarrow{BN} \quad c) \overrightarrow{MN} = \frac{1}{3}\overrightarrow{BN} - \frac{1}{3}\overrightarrow{CM}.$$

Baøi 12. Cho $\triangle ABC$ có trọng tâm G . Gọi H là điểm đối xứng của B qua G .

- a) Chứng minh: $\overrightarrow{AH} = \frac{2}{3}\overrightarrow{AC} - \frac{1}{3}\overrightarrow{AB}$ và $\overrightarrow{CH} = -\frac{1}{3}(\overrightarrow{AB} + \overrightarrow{AC})$.
b) Gọi M là trung điểm của BC . Chứng minh: $\overrightarrow{MH} = \frac{1}{6}\overrightarrow{AC} - \frac{5}{6}\overrightarrow{AB}$.

Baøi 13. Cho hình bình hành $ABCD$, đặt $\overrightarrow{AB} = \vec{a}$, $\overrightarrow{AD} = \vec{b}$. Gọi I là trung điểm của CD , G là trọng tâm của tam giác BCI . Phân tích các vector \overrightarrow{BI} , \overrightarrow{AG} theo \vec{a} , \vec{b} .

Baøi 14. Cho lục giác đều $ABCDEF$. Phân tích các vector \overrightarrow{BC} và \overrightarrow{BD} theo các vector \overrightarrow{AB} và \overrightarrow{AF} .

Baøi 15. Cho hình thang $OABC$, AM là trung tuyến của tam giác ABC . Hãy phân tích vector \overrightarrow{AM} theo các vector \overrightarrow{OA} , \overrightarrow{OB} , \overrightarrow{OC} .

Baøi 16. Cho $\triangle ABC$. Trên các đường thẳng BC , AC , AB lần lượt lấy các điểm M , N , P sao cho $\overrightarrow{MB} = 3\overrightarrow{MC}$, $\overrightarrow{NA} = 3\overrightarrow{CN}$, $\overrightarrow{PA} + \overrightarrow{PB} = \vec{0}$.

- a) Tính \overrightarrow{PM} , \overrightarrow{PN} theo \overrightarrow{AB} , \overrightarrow{AC} b) Chứng minh: M , N , P thẳng hàng.

Baøi 17. Cho $\triangle ABC$. Gọi A_1 , B_1 , C_1 lần lượt là trung điểm của BC , CA , AB .

- a) Chứng minh: $\overrightarrow{AA_1} + \overrightarrow{BB_1} + \overrightarrow{CC_1} = \vec{0}$
b) Đặt $\overrightarrow{BB_1} = \vec{u}$, $\overrightarrow{CC_1} = \vec{v}$. Tính \overrightarrow{BC} , \overrightarrow{CA} , \overrightarrow{AB} theo \vec{u} và \vec{v} .

Baøi 18. Cho $\triangle ABC$. Gọi I là điểm trên cạnh BC sao cho $2CI = 3BI$. Gọi F là điểm trên cạnh BC kéo dài sao cho $5FB = 2FC$.

- a) Tính \overrightarrow{AI} , \overrightarrow{AF} theo \overrightarrow{AB} và \overrightarrow{AC} .
b) Gọi G là trọng tâm $\triangle ABC$. Tính \overrightarrow{AG} theo \overrightarrow{AI} và \overrightarrow{AF} .

Baøi 19. Cho $\triangle ABC$ có trọng tâm G . Gọi H là điểm đối xứng của G qua B .

- a) Chứng minh: $\overrightarrow{HA} - 5\overrightarrow{HB} + \overrightarrow{HC} = \vec{0}$.
b) Đặt $\overrightarrow{AG} = \vec{a}$, $\overrightarrow{AH} = \vec{b}$. Tính \overrightarrow{AB} , \overrightarrow{AC} theo \vec{a} và \vec{b} .

VẤN ĐỀ 3: Xác định một điểm thỏa mãn đẳng thức vector

Để xác định một điểm M ta cần phải chỉ rõ vị trí của điểm đó đối với hình vẽ. Thông thường ta biến đổi đẳng thức vector đã cho về dạng $\overrightarrow{OM} = \vec{a}$, trong đó O và \vec{a} đã được xác định. Ta thường sử dụng các tính chất về:

- Điểm chia đoạn thẳng theo tỉ số k .
- Hình bình hành.
- Trung điểm của đoạn thẳng.
- Trọng tâm tam giác, ...

Bài 1. Cho ΔABC . Hãy xác định điểm M thỏa mãn điều kiện: $\overrightarrow{MA} - \overrightarrow{MB} + \overrightarrow{MC} = \vec{0}$.

Bài 2. Cho đoạn thẳng AB có trung điểm I . M là điểm tùy ý không nằm trên đường thẳng AB . Trên MI kéo dài, lấy 1 điểm N sao cho $IN = MI$.

- a) Chứng minh: $\overrightarrow{BN} - \overrightarrow{BA} = \overrightarrow{MB}$.
- b) Tìm các điểm D, C sao cho: $\overrightarrow{NA} + \overrightarrow{NI} = \overrightarrow{ND}$; $\overrightarrow{NM} - \overrightarrow{BN} = \overrightarrow{NC}$.

Bài 3. Cho hình bình hành $ABCD$.

- a) Chứng minh rằng: $\overrightarrow{AB} + \overrightarrow{AC} + \overrightarrow{AD} = 2\overrightarrow{AC}$.
- b) Xác định điểm M thỏa mãn điều kiện: $3\overrightarrow{AM} = \overrightarrow{AB} + \overrightarrow{AC} + \overrightarrow{AD}$.

Bài 4. Cho tứ giác $ABCD$. Gọi M, N lần lượt là trung điểm của AD, BC .

- a) Chứng minh: $\overrightarrow{MN} = \frac{1}{2}(\overrightarrow{AB} + \overrightarrow{DC})$.
- b) Xác định điểm O sao cho: $\overrightarrow{OA} + \overrightarrow{OB} + \overrightarrow{OC} + \overrightarrow{OD} = \vec{0}$.

Bài 5. Cho 4 điểm A, B, C, D . Gọi M và N lần lượt là trung điểm của AB, CD , O là trung điểm của MN . Chứng minh rằng với điểm S bất kỳ, ta có: $\overrightarrow{SA} + \overrightarrow{SB} + \overrightarrow{SC} + \overrightarrow{SD} = 4\overrightarrow{SO}$.

Bài 6. Cho ΔABC . Hãy xác định các điểm I, J, K, L thỏa các đẳng thức sau:

- a) $2\overrightarrow{IB} + 3\overrightarrow{IC} = \vec{0}$
- b) $2\overrightarrow{JA} + \overrightarrow{JC} - \overrightarrow{JB} = \overrightarrow{CA}$
- c) $\overrightarrow{KA} + \overrightarrow{KB} + \overrightarrow{KC} = 2\overrightarrow{BC}$
- d) $3\overrightarrow{LA} - \overrightarrow{LB} + 2\overrightarrow{LC} = \vec{0}$.

Bài 7. Cho ΔABC . Hãy xác định các điểm I, J, K, L thỏa các đẳng thức sau:

- a) $2\overrightarrow{IA} - 3\overrightarrow{IB} = 3\overrightarrow{BC}$
- b) $\overrightarrow{JA} + \overrightarrow{JB} + 2\overrightarrow{JC} = \vec{0}$
- c) $\overrightarrow{KA} + \overrightarrow{KB} - \overrightarrow{KC} = \overrightarrow{BC}$
- d) $\overrightarrow{LA} - 2\overrightarrow{LC} = \overrightarrow{AB} - 2\overrightarrow{AC}$.

Bài 8. Cho ΔABC . Hãy xác định các điểm I, F, K, L thỏa các đẳng thức sau:

- a) $\overrightarrow{IA} + \overrightarrow{IB} - \overrightarrow{IC} = \overrightarrow{BC}$
- b) $\overrightarrow{FA} + \overrightarrow{FB} + \overrightarrow{FC} = \overrightarrow{AB} + \overrightarrow{AC}$
- c) $3\overrightarrow{KA} + \overrightarrow{KB} + \overrightarrow{KC} = \vec{0}$
- d) $3\overrightarrow{LA} - 2\overrightarrow{LB} + \overrightarrow{LC} = \vec{0}$.

Bài 9. Cho hình bình hành $ABCD$ có tâm O . Hãy xác định các điểm I, F, K thỏa các đẳng thức sau:

- a) $\overrightarrow{IA} + \overrightarrow{IB} + \overrightarrow{IC} = 4\overrightarrow{ID}$
- b) $2\overrightarrow{FA} + 2\overrightarrow{FB} = 3\overrightarrow{FC} - \overrightarrow{FD}$
- c) $4\overrightarrow{KA} + 3\overrightarrow{KB} + 2\overrightarrow{KC} + \overrightarrow{KD} = \vec{0}$.

Bài 10. Cho tam giác ABC và điểm M tùy ý.

- a) Hãy xác định các điểm D, E, F sao cho $\overrightarrow{MD} = \overrightarrow{MC} + \overrightarrow{AB}$, $\overrightarrow{ME} = \overrightarrow{MA} + \overrightarrow{BC}$, $\overrightarrow{MF} = \overrightarrow{MB} + \overrightarrow{CA}$. Chứng minh D, E, F không phụ thuộc vào vị trí của điểm M .
- b) So sánh 2 véc tơ $\overrightarrow{MA} + \overrightarrow{MB} + \overrightarrow{MC}$ và $\overrightarrow{MD} + \overrightarrow{ME} + \overrightarrow{MF}$.

Bài 11. Cho tứ giác $ABCD$.

- a) Hãy xác định vị trí của điểm G sao cho: $\overrightarrow{GA} + \overrightarrow{GB} + \overrightarrow{GC} + \overrightarrow{GD} = \vec{0}$ (G đgl trọng tâm của tứ giác $ABCD$).
- b) Chứng minh rằng với điểm O tùy ý, ta có: $\overrightarrow{OG} = \frac{1}{4}(\overrightarrow{OA} + \overrightarrow{OB} + \overrightarrow{OC} + \overrightarrow{OD})$.

Bài 12. Cho G là trọng tâm của tứ giác $ABCD$. A', B', C', D' lần lượt là trọng tâm của

các tam giác BCD, ACD, ABD, ABC. Chứng minh:

a) G là điểm chung của các đoạn thẳng AA', BB', CC', DD'.

b) G cũng là trọng tâm của tứ giác A'B'C'D'.

Bài 13. Cho tứ giác ABCD. Trong mỗi trường hợp sau đây hãy xác định điểm I và số k sao cho các vector \vec{v} đều bằng $k\vec{MI}$ với mọi điểm M:

a) $\vec{v} = \vec{MA} + \vec{MB} + 2\vec{MC}$

b) $\vec{v} = \vec{MA} - \vec{MB} - 2\vec{MC}$

c) $\vec{v} = \vec{MA} + \vec{MB} + \vec{MC} + \vec{MD}$

d) $\vec{v} = 2\vec{MA} + 2\vec{MB} + \vec{MC} + 3\vec{MD}$.

VẤN ĐỀ 4: Chứng minh ba điểm thẳng hàng – Hai điểm trùng nhau

• Để chứng minh ba điểm A, B, C thẳng hàng ta chứng minh ba điểm đó thỏa mãn đẳng thức $\vec{AB} = k\vec{AC}$, với $k \neq 0$.

• Để chứng minh hai điểm M, N trùng nhau ta chứng minh chúng thỏa mãn đẳng thức $\vec{OM} = \vec{ON}$, với O là một điểm nào đó hoặc $\vec{MN} = \vec{0}$.

Bài 1. Cho bốn điểm O, A, B, C sao cho : $\vec{OA} + 2\vec{OB} - 3\vec{OC} = \vec{0}$. Chứng tỏ rằng A, B, C thẳng hàng.

Bài 2. Cho hình bình hành ABCD. Trên BC lấy điểm H, trên BD lấy điểm K sao cho:

$$\vec{BH} = \frac{1}{5}\vec{BC}, \vec{BK} = \frac{1}{6}\vec{BD}. \text{ Chứng minh: A, K, H thẳng hàng.}$$

HD: $\vec{BH} = \vec{AH} - \vec{AB}, \vec{BK} = \vec{AK} - \vec{AB}$.

Bài 3. Cho ΔABC với I, J, K lần lượt được xác định bởi: $\vec{IB} = 2\vec{IC}, \vec{JC} = -\frac{1}{2}\vec{JA}, \vec{KA} = -\vec{KB}$.

a) Tính \vec{IJ}, \vec{IK} theo \vec{AB} và \vec{AC} . (HD: $\vec{IJ} = \vec{AB} - \frac{4}{3}\vec{AC}$)

b) Chứng minh ba điểm I, J, K thẳng hàng (HD: J là trọng tâm ΔAIB).

Bài 4. Cho tam giác ABC. Trên các đường thẳng BC, AC, AB lần lượt lấy các điểm M, N, P sao cho $\vec{MB} = 3\vec{MC}, \vec{NA} = 3\vec{CN}, \vec{PA} + \vec{PB} = \vec{0}$.

a) Tính \vec{PM}, \vec{PN} theo \vec{AB}, \vec{AC} .

b) Chứng minh ba điểm M, N, P thẳng hàng.

Bài 5. Cho hình bình hành ABCD. Trên các tia AD, AB lần lượt lấy các điểm F, E sao cho

$$AD = \frac{1}{2}AF, AB = \frac{1}{2}AE. \text{ Chứng minh:}$$

a) Ba điểm F, C, E thẳng hàng.

b) Các tứ giác BDCF, DBEC là hình bình hành.

Bài 6. Cho ΔABC . Hai điểm I, J được xác định bởi: $\vec{IA} + 3\vec{IC} = \vec{0}, \vec{JA} + 2\vec{JB} + 3\vec{JC} = \vec{0}$. Chứng minh 3 điểm I, J, B thẳng hàng.

Bài 7. Cho ΔABC . Hai điểm M, N được xác định bởi: $3\vec{MA} + 4\vec{MB} = \vec{0}, \vec{NB} - 3\vec{NC} = \vec{0}$. Chứng minh 3 điểm M, G, N thẳng hàng, với G là trọng tâm của ΔABC .

Bài 8. Cho ΔABC . Lấy các điểm M, N, P: $\vec{MB} - 2\vec{MC} = \vec{NA} + 2\vec{NC} = \vec{PA} + \vec{PB} = \vec{0}$

a) Tính \vec{PM}, \vec{PN} theo \vec{AB} và \vec{AC} .

b) Chứng minh 3 điểm M, N, P thẳng hàng.

Baøi 9. Cho ΔABC . Về phía ngoài tam giác vẽ các hình bình hành ABIJ, BCPQ, CARS. Chứng minh các tam giác RIP và JQS có cùng trọng tâm.

Baøi 10. Cho tam giác ABC, A' là điểm đối xứng của A qua B, B' là điểm đối xứng của B qua C, C' là điểm đối xứng của C qua A. Chứng minh các tam giác ABC và $A'B'C'$ có chung trọng tâm.

Baøi 11. Cho ΔABC . Gọi A' , B' , C' là các điểm định bởi: $2\overrightarrow{AB} + 3\overrightarrow{AC} = \vec{0}$, $2\overrightarrow{BC} + 3\overrightarrow{BA} = \vec{0}$, $2\overrightarrow{CA} + 3\overrightarrow{CB} = \vec{0}$. Chứng minh các tam giác ABC và $A'B'C'$ có cùng trọng tâm.

Baøi 12. Trên các cạnh AB, BC, CA của ΔABC lấy các điểm A' , B' , C' sao cho:

$$\frac{AA'}{AB} = \frac{BB'}{BC} = \frac{CC'}{AC}$$

Chứng minh các tam giác ABC và $A'B'C'$ có chung trọng tâm.

Baøi 13. Cho tam giác ABC và một điểm M tùy ý. Gọi A' , B' , C' lần lượt là điểm đối xứng của M qua các trung điểm K, I, J của các cạnh BC, CA, AB.

a) Chứng minh ba đường thẳng AA' , BB' , CC' đồng quy tại một điểm N.

b) Chứng minh rằng khi M di động, đường thẳng MN luôn đi qua trọng tâm G của ΔABC .

Baøi 14. Cho tam giác ABC có trọng tâm G. Các điểm M, N thỏa mãn:

$$3\overrightarrow{MA} + 4\overrightarrow{MB} = \vec{0}, \quad \overrightarrow{CN} = \frac{1}{2}\overrightarrow{BC}.$$

Chứng minh đường thẳng MN đi qua trọng tâm G của ΔABC .

Baøi 15. Cho tam giác ABC. Gọi I là trung điểm của BC, D và E là hai điểm sao cho $\overrightarrow{BD} = \overrightarrow{DE} = \overrightarrow{EC}$.

a) Chứng minh $\overrightarrow{AB} + \overrightarrow{AC} = \overrightarrow{AD} + \overrightarrow{AE}$.

b) Tính $\overrightarrow{AS} = \overrightarrow{AB} + \overrightarrow{AD} + \overrightarrow{AC} + \overrightarrow{AE}$ theo \overrightarrow{AI} . Suy ra ba điểm A, I, S thẳng hàng.

Baøi 16. Cho tam giác ABC. Các điểm M, N được xác định bởi các hệ thức

$$\overrightarrow{BM} = \overrightarrow{BC} - 2\overrightarrow{AB}, \quad \overrightarrow{CN} = x\overrightarrow{AC} - \overrightarrow{BC}.$$

a) Xác định x để A, M, N thẳng hàng.

b) Xác định x để đường thẳng MN đi qua trung điểm I của BC. Tính $\frac{IM}{IN}$.

Baøi 17. Cho ba điểm cố định A, B, C và ba số thực a, b, c sao cho $a + b + c \neq 0$.

a) Chứng minh rằng có một và chỉ một điểm G thỏa mãn $a\overrightarrow{GA} + b\overrightarrow{GB} + c\overrightarrow{GC} = \vec{0}$.

b) Gọi M, P là hai điểm di động sao cho $\overrightarrow{MP} = a\overrightarrow{MA} + b\overrightarrow{MB} + c\overrightarrow{MC}$. Chứng minh ba điểm G, M, P thẳng hàng.

Baøi 18. Cho tam giác ABC. Các điểm M, N thỏa mãn $\overrightarrow{MN} = 2\overrightarrow{MA} + 3\overrightarrow{MB} - \overrightarrow{MC}$.

a) Tìm điểm I thỏa mãn $2\overrightarrow{IA} + 3\overrightarrow{IB} - \overrightarrow{IC} = \vec{0}$.

b) Chứng minh đường thẳng MN luôn đi qua một điểm cố định.

Baøi 19. Cho tam giác ABC. Các điểm M, N thỏa mãn $\overrightarrow{MN} = 2\overrightarrow{MA} - \overrightarrow{MB} + \overrightarrow{MC}$.

a) Tìm điểm I sao cho $2\overrightarrow{IA} - \overrightarrow{IB} + \overrightarrow{IC} = \vec{0}$.

b) Chứng minh rằng đường thẳng MN luôn đi qua một điểm cố định.

c) Gọi P là trung điểm của BN. Chứng minh đường thẳng MP luôn đi qua một điểm cố định.

VẤN ĐỀ 5: Tập hợp điểm thoả mãn đẳng thức vector

Để tìm tập hợp điểm M thoả mãn một đẳng thức vector ta biến đổi đẳng thức vector đó để đưa về các tập hợp điểm cơ bản đã biết. Chẳng hạn:

- Tập hợp các điểm cách đều hai đầu mút của một đoạn thẳng là đường trung trực của đoạn thẳng đó.
- Tập hợp các điểm cách một điểm cố định một khoảng không đổi đường tròn có tâm là điểm cố định và bán kính là khoảng không đổi.
-

Bài 1. Cho 2 điểm cố định A, B . Tìm tập hợp các điểm M sao cho:

a) $|\overrightarrow{MA} + \overrightarrow{MB}| = |\overrightarrow{MA} - \overrightarrow{MB}|$ b) $|\overrightarrow{2MA} + \overrightarrow{MB}| = |\overrightarrow{MA} + \overrightarrow{2MB}|$.

HD: a) Đường tròn đường kính AB b) Trung trực của AB .

Bài 2. Cho ΔABC . Tìm tập hợp các điểm M sao cho:

a) $|\overrightarrow{MA} + \overrightarrow{MB} + \overrightarrow{MC}| = \frac{3}{2}|\overrightarrow{MB} + \overrightarrow{MC}|$ b) $|\overrightarrow{MA} + \overrightarrow{BC}| = |\overrightarrow{MA} - \overrightarrow{MB}|$
 c) $|\overrightarrow{2MA} + \overrightarrow{MB}| = |\overrightarrow{4MB} - \overrightarrow{MC}|$ d) $|\overrightarrow{4MA} + \overrightarrow{MB} + \overrightarrow{MC}| = |\overrightarrow{2MA} - \overrightarrow{MB} - \overrightarrow{MC}|$.

HD: a) Trung trực của IG (I là trung điểm của BC , G là trọng tâm ΔABC).

b) Dựng hình bình hành $ABCD$. Tập hợp là đường tròn tâm D , bán kính BA .

Bài 3. Cho ΔABC .

a) Xác định điểm I sao cho: $3\overrightarrow{IA} - 2\overrightarrow{IB} + \overrightarrow{IC} = \vec{0}$.

b) Chứng minh rằng đường thẳng nối 2 điểm M, N xác định bởi hệ thức:

$$\overrightarrow{MN} = 2\overrightarrow{MA} - 2\overrightarrow{MB} + \overrightarrow{MC}$$

luôn đi qua một điểm cố định.

c) Tìm tập hợp các điểm H sao cho: $|\overrightarrow{3HA} - 2\overrightarrow{HB} + \overrightarrow{HC}| = |\overrightarrow{HA} - \overrightarrow{HB}|$.

d) Tìm tập hợp các điểm K sao cho: $2|\overrightarrow{KA} + \overrightarrow{KB} + \overrightarrow{KC}| = 3|\overrightarrow{KB} + \overrightarrow{KC}|$

Bài 4. Cho ΔABC .

a) Xác định điểm I sao cho: $\overrightarrow{IA} + 3\overrightarrow{IB} - 2\overrightarrow{IC} = \vec{0}$.

b) Xác định điểm D sao cho: $3\overrightarrow{DB} - 2\overrightarrow{DC} = \vec{0}$.

c) Chứng minh 3 điểm A, I, D thẳng hàng.

d) Tìm tập hợp các điểm M sao cho: $|\overrightarrow{MA} + 3\overrightarrow{MB} - 2\overrightarrow{MC}| = |\overrightarrow{2MA} - \overrightarrow{MB} - \overrightarrow{MC}|$.

II. TOẠ ĐỘ

1. Trục toạ độ

• Trục toạ độ (trục) là một đường thẳng trên đó đã xác định một điểm gốc O và một vector đơn vị \vec{e} . Kí hiệu $(O; \vec{e})$.

• Toạ độ của vector trên trục: $\vec{u} = (a) \Leftrightarrow \vec{u} = a\vec{e}$.

• Toạ độ của điểm trên trục: $M(k) \Leftrightarrow \overrightarrow{OM} = k\vec{e}$.

• Độ dài đại số của vector trên trục: $\overline{AB} = a \Leftrightarrow \overrightarrow{AB} = a\vec{e}$.

Chú ý: + Nếu \overrightarrow{AB} cùng hướng với \vec{e} thì $\overline{AB} = AB$.

Nếu \overrightarrow{AB} ngược hướng với \vec{e} thì $\overline{AB} = -AB$.

+ Nếu $A(a), B(b)$ thì $\overline{AB} = b - a$.

+ Hệ thức Sa-lơ: Với A, B, C tùy ý trên trục, ta có: $\overline{AB} + \overline{BC} = \overline{AC}$.

2. Hệ trục toạ độ

• Hệ gồm hai trục toạ độ Ox, Oy vuông góc với nhau. Vector đơn vị trên Ox, Oy lần lượt là \vec{i}, \vec{j} . O là gốc toạ độ, Ox là trục hoành, Oy là trục tung.

• Toạ độ của vector đối với hệ trục toạ độ: $\vec{u} = (x, y) \Leftrightarrow \vec{u} = x\vec{i} + y\vec{j}$.

• Toạ độ của điểm đối với hệ trục toạ độ: $M(x, y) \Leftrightarrow \overrightarrow{OM} = x\vec{i} + y\vec{j}$.

• Tính chất: Cho $\vec{a} = (x, y), \vec{b} = (x', y'), k \in \mathbb{R}, A(x_A; y_A), B(x_B; y_B), C(x_C; y_C)$:

$$+ \vec{a} = \vec{b} \Leftrightarrow \begin{cases} x = x' \\ y = y' \end{cases} \quad + \vec{a} \pm \vec{b} = (x \pm x'; y \pm y') \quad + k\vec{a} = (kx, ky)$$

$$+ \vec{b} \text{ cùng phương với } \vec{a} \neq \vec{0} \Leftrightarrow \exists k \in \mathbb{R}: x' = kx \text{ và } y' = ky.$$

$$\Leftrightarrow \frac{x'}{x} = \frac{y'}{y} \text{ (nếu } x \neq 0, y \neq 0).$$

$$+ \overline{AB} = (x_B - x_A; y_B - y_A).$$

$$+ \text{Toạ độ trung điểm I của đoạn thẳng AB: } x_I = \frac{x_A + x_B}{2}; y_I = \frac{y_A + y_B}{2}.$$

$$+ \text{Toạ độ trọng tâm G của tam giác ABC: } x_G = \frac{x_A + x_B + x_C}{3}; y_G = \frac{y_A + y_B + y_C}{3}.$$

$$+ \text{Toạ độ điểm M chia đoạn AB theo tỉ số } k \neq -1: x_M = \frac{x_A - kx_B}{1 - k}; y_M = \frac{y_A - ky_B}{1 - k}.$$

$$(\text{M chia đoạn AB theo tỉ số } k \Leftrightarrow \overrightarrow{MA} = k\overrightarrow{MB}).$$

VẤN ĐỀ 1: Tọa độ trên trục

Baøi 1. Trên trục $x'Ox$ cho 2 điểm A, B có tọa độ lần lượt là -2 và 5 .

- Tìm tọa độ của \overrightarrow{AB} .
- Tìm tọa độ trung điểm I của đoạn thẳng AB.
- Tìm tọa độ của điểm M sao cho $2\overrightarrow{MA} + 5\overrightarrow{MB} = \vec{0}$.
- Tìm tọa độ điểm N sao cho $2\overrightarrow{NA} + 3\overrightarrow{NB} = -1$.

Baøi 2. Trên trục $x'Ox$ cho 2 điểm A, B có tọa độ lần lượt là -3 và 1 .

- Tìm tọa độ điểm M sao cho $3\overrightarrow{MA} - 2\overrightarrow{MB} = 1$.
- Tìm tọa độ điểm N sao cho $\overrightarrow{NA} + 3\overrightarrow{NB} = \overrightarrow{AB}$.

Baøi 3. Trên trục $x'Ox$ cho 4 điểm A(-2), B(4), C(1), D(6).

- Chứng minh rằng: $\frac{1}{AC} + \frac{1}{AD} = \frac{2}{AB}$.
- Gọi I là trung điểm của AB. Chứng minh: $\overline{IC} \cdot \overline{ID} = \overline{IA}^2$.
- Gọi J là trung điểm của CD. Chứng minh: $\overline{AC} \cdot \overline{AD} = \overline{AB} \cdot \overline{AJ}$.

Baøi 4. Trên trục $x'Ox$ cho 3 điểm A, B, C có tọa độ lần lượt là a, b, c.

- Tìm tọa độ trung điểm I của AB.
- Tìm tọa độ điểm M sao cho $\overrightarrow{MA} + \overrightarrow{MB} - \overrightarrow{MC} = \vec{0}$.
- Tìm tọa độ điểm N sao cho $2\overrightarrow{NA} - 3\overrightarrow{NB} = \overrightarrow{NC}$.

Baøi 5. Trên trục $x'Ox$ cho 4 điểm A, B, C, D tùy ý.

- Chứng minh: $\overline{AB} \cdot \overline{CD} + \overline{AC} \cdot \overline{DB} + \overline{DA} \cdot \overline{BC} = 0$.
- Gọi I, J, K, L lần lượt là trung điểm của các đoạn AC, BD, AB, CD. Chứng minh rằng các đoạn IJ và KL có chung trung điểm.

VẤN ĐỀ 2: Tọa độ trên hệ trục

Baøi 1. Viết tọa độ của các vector sau:

- $\vec{a} = 2\vec{i} + 3\vec{j}$; $\vec{b} = \frac{1}{3}\vec{i} - 5\vec{j}$; $\vec{c} = 3\vec{i}$; $\vec{d} = -2\vec{j}$.
- $\vec{a} = \vec{i} - 3\vec{j}$; $\vec{b} = \frac{1}{2}\vec{i} + \vec{j}$; $\vec{c} = -\vec{i} + \frac{3}{2}\vec{j}$; $\vec{d} = -4\vec{j}$; $\vec{e} = 3\vec{i}$.

Baøi 2. Viết dưới dạng $\vec{u} = x\vec{i} + y\vec{j}$ khi biết tọa độ của vector \vec{u} là:

- $\vec{u} = (2; -3)$; $\vec{u} = (-1; 4)$; $\vec{u} = (2; 0)$; $\vec{u} = (0; -1)$.
- $\vec{u} = (1; 3)$; $\vec{u} = (4; -1)$; $\vec{u} = (1; 0)$; $\vec{u} = (0; 0)$.

Baøi 3. Cho $\vec{a} = (1; -2)$, $\vec{b} = (0; 3)$. Tìm tọa độ của các vector sau:

a) $\vec{x} = \vec{a} + \vec{b}$; $\vec{y} = \vec{a} - \vec{b}$; $\vec{z} = 2\vec{a} - 3\vec{b}$. b) $\vec{u} = 3\vec{a} - 2\vec{b}$; $\vec{v} = 2 + \vec{b}$; $\vec{w} = 4\vec{a} - \frac{1}{2}\vec{b}$.

Bài 4. Cho $\vec{a} = (2; 0)$, $\vec{b} = \left(-1; \frac{1}{2}\right)$, $\vec{c} = (4; -6)$.

- Tìm tọa độ của vector $\vec{d} = 2\vec{a} - 3\vec{b} + 5\vec{c}$.
- Tìm 2 số m, n sao cho: $m\vec{a} + \vec{b} - n\vec{c} = \vec{0}$.
- Biểu diễn vector \vec{c} theo \vec{a}, \vec{b} .

Bài 5. Cho hai điểm $A(3; -5)$, $B(1; 0)$.

- Tìm tọa độ điểm C sao cho: $\vec{OC} = -3\vec{AB}$.
- Tìm điểm D đối xứng của A qua C.
- Tìm điểm M chia đoạn AB theo tỉ số $k = -3$.

Bài 6. Cho ba điểm $A(-1; 1)$, $B(1; 3)$, $C(-2; 0)$.

- Chứng minh ba điểm A, B, C thẳng hàng.
- Tìm các tỉ số mà điểm A chia đoạn BC, điểm B chia đoạn AC, điểm C chia đoạn AB.

Bài 7. Cho ba điểm $A(1; -2)$, $B(0; 4)$, $C(3; 2)$.

- Tìm tọa độ các vector \vec{AB} , \vec{AC} , \vec{BC} .
- Tìm tọa độ trung điểm I của đoạn AB.
- Tìm tọa độ điểm M sao cho: $\vec{CM} = 2\vec{AB} - 3\vec{AC}$.
- Tìm tọa độ điểm N sao cho: $\vec{AN} + 2\vec{BN} - 4\vec{CN} = \vec{0}$.

Bài 8. Cho ba điểm $A(1; -2)$, $B(2; 3)$, $C(-1; -2)$.

- Tìm tọa độ điểm D đối xứng của A qua C.
- Tìm tọa độ điểm E là đỉnh thứ tư của hình bình hành có 3 đỉnh là A, B, C.
- Tìm tọa độ trọng tâm G của tam giác ABC.

BÀI TẬP ÔN CHƯƠNG I

Bài 1. Cho tam giác ABC với trực tâm H, B' là điểm đối xứng với B qua tâm O của đường tròn ngoại tiếp tam giác. Hãy xét quan hệ giữa các vector \vec{AH} và $\vec{B'C}$; $\vec{AB'}$ và \vec{HC} .

Bài 2. Cho bốn điểm A, B, C, D. Gọi I, J lần lượt là trung điểm của AB và CD.

- Chứng minh: $\vec{AC} + \vec{BD} = \vec{AD} + \vec{BC} = 2\vec{IJ}$.
- Gọi G là trung điểm của IJ. Chứng minh: $\vec{GA} + \vec{GB} + \vec{GC} + \vec{GD} = \vec{0}$.
- Gọi P, Q là trung điểm của các đoạn thẳng AC và BD; M, N là trung điểm của các đoạn thẳng AD và BC. Chứng minh rằng ba đoạn thẳng IJ, PQ và MN có chung trung điểm.

Bài 3. Cho tam giác ABC và một điểm M tùy ý.

- Hãy xác định các điểm D, E, F sao cho $\vec{MD} = \vec{MC} + \vec{AB}$, $\vec{ME} = \vec{MA} + \vec{BC}$, $\vec{MF} = \vec{MB} + \vec{CA}$. Chứng minh các điểm D, E, F không phụ thuộc vào vị trí của điểm M.
- So sánh hai tổng vector: $\vec{MA} + \vec{MB} + \vec{MC}$ và $\vec{MD} + \vec{ME} + \vec{MF}$.

Bài 4. Cho $\triangle ABC$ với trung tuyến AM. Gọi I là trung điểm AM.

- Chứng minh: $2\vec{IA} + \vec{IB} + \vec{IC} = \vec{0}$.
- Với điểm O bất kì, chứng minh: $2\vec{OA} + \vec{OB} + \vec{OC} = 4\vec{OI}$.

Bài 5. Cho hình bình hành ABCD tâm O. Gọi I là trung điểm BC và G là trọng tâm $\triangle ABC$. Chứng minh:

a) $\overrightarrow{2AI} = 2\overrightarrow{AO} + \overrightarrow{AB}$.

b) $3\overrightarrow{DG} = \overrightarrow{DA} + \overrightarrow{DB} + \overrightarrow{DC}$.

Bài 6. Cho hình bình hành ABCD tâm O. Gọi I và J là trung điểm của BC, CD.

a) Chứng minh: $\overrightarrow{AI} = \frac{1}{2}(\overrightarrow{AD} + 2\overrightarrow{AB})$ b) Chứng minh: $\overrightarrow{OA} + \overrightarrow{OI} + \overrightarrow{OJ} = \vec{0}$.

c) Tìm điểm M thỏa mãn: $\overrightarrow{MA} - \overrightarrow{MB} + \overrightarrow{MC} = \vec{0}$.

Bài 7. Cho tam giác ABC có trọng tâm G. Gọi D và E là các điểm xác định bởi $\overrightarrow{AD} = 2\overrightarrow{AB}$, $\overrightarrow{AE} = \frac{2}{5}\overrightarrow{AC}$.

a) Tính \overrightarrow{AG} , \overrightarrow{DE} , \overrightarrow{DG} theo \overrightarrow{AB} và \overrightarrow{AC} .

b) Chứng minh ba điểm D, E, G thẳng hàng.

Bài 8. Cho $\triangle ABC$. Gọi D là điểm xác định bởi $\overrightarrow{AD} = \frac{2}{5}\overrightarrow{AC}$ và M là trung điểm đoạn BD.

a) Tính \overrightarrow{AM} theo \overrightarrow{AB} và \overrightarrow{AC} .

b) AM cắt BC tại I. Tính $\frac{IB}{IC}$ và $\frac{AM}{AI}$.

Bài 9. Cho $\triangle ABC$. Tìm tập hợp các điểm M thỏa điều kiện:

a) $\overrightarrow{MA} = \overrightarrow{MB}$

b) $\overrightarrow{MA} + \overrightarrow{MB} + \overrightarrow{MC} = \vec{0}$

c) $|\overrightarrow{MA} + \overrightarrow{MB}| = |\overrightarrow{MA} - \overrightarrow{MB}|$

d) $|\overrightarrow{MA} + \overrightarrow{MB}| = |\overrightarrow{MA}| + |\overrightarrow{MB}|$

e) $|\overrightarrow{MA} + \overrightarrow{MB}| = |\overrightarrow{MA} + \overrightarrow{MC}|$

Bài 10. Cho $\triangle ABC$ có A(4; 3), B(-1; 2), C(3; -2).

a) Tìm tọa độ trọng tâm G của $\triangle ABC$.

b) Tìm tọa độ điểm D sao cho tứ giác ABCD là hình bình hành.

Bài 11. Cho A(2; 3), B(-1; -1), C(6; 0).

a) Chứng minh ba điểm A, B, C không thẳng hàng.

b) Tìm tọa độ trọng tâm G của $\triangle ABC$.

c) Tìm tọa độ điểm D để tứ giác ABCD là hình bình hành.

Bài 12. Cho A(0; 2), B(6; 4), C(1; -1). Tìm tọa độ các điểm M, N, P sao cho:

a) Tam giác ABC nhận các điểm M, N, P làm trung điểm của các cạnh.

b) Tam giác MNP nhận các điểm A, B, C làm trung điểm của các cạnh.